

VILNIAUS UNIVERSITETO STUDIJŲ TARPTAUTIŠKUMO GAIRĖS

Vilniaus universitetas (toliau – Universitetas) misijoje yra įtvirtinęs nuostatą „<...> stiprinti Lietuvos ir pasaulio pažintines ir kūrybines galias, puoselėti akademines ir kitas dvasines ir socialines vertybes, ugdyti aktyvius ir atsakingus Lietuvos valstybės piliečius ir visuomenės lyderius <...>“, o vizijoje regi save „vienoje gretoje su pirmaujaniais Europos universitetais“. Vadovaudamasis šiomis nuostatomis, Universitetas strateginiame veiklos plane numatė strateginius prioritetus ir kryptis, kurios padeda įgyvendinti numatytus siekius. Kokybiškas ir efektyvus tarptautinės studijų dimensijos įdiegimas universitete prisidėtų prie strateginiame plane numatytų strateginių kryptių įgyvendinimo.

Studijų tarptautiškumas šiame dokumente suprantamas ir apibrėžiamas kaip „sąmoningas tarptautinės, tarpkultūrinės ar globalios dimensijos integravimas į aukštojo mokslo tikslus, funkcijas ir įgyvendinamą procesą, kuriuo siekiama pagerinti studijų ir mokslo kokybę visiems studentams ir personalui bei reikšmingai prisidėti prie visuomenės tobulėjimo“¹. Šiuo apibrėžimu siekiama išplėsti studijų tarptautiškumo sampratą, įtraukiant į ją ne tik mobilumo, kuris yra skirtas sąlyginai nedidelei akademinės bendruomenės daliai², bet ir kitas veiklas bei sukurti sąlygas užtikrinti „visapusės“ (angl. *comprehensive*) tarptautinės dimensijos įgyvendinimą visoje universiteto bendruomenės veikloje.

Pabrėžtina ir **studijų programos turinio tarptautinimo**, kuris šiame dokumente suprantamas kaip „tarptautinės ir tarpkultūrinės dimensijos įtraukimas į studijų programos rengimą, vykdymą ir rezultatus“³, **svarba**.

Universiteto studijų programose turi būti ugdomos **globalios kompetencijos**⁴, turinyje akcentuojant **tarpkultūrinės kompetencijos**⁵ svarbą, kas sąlygoja absolventų tinkamą profesinį pasirengimą bendrauti ir dirbti įvairiuose tarpkultūrinuose kontekstuose. Tarpkultūrinės kompetencijos svarba pabrėžiama Europos Komisijos ir Tarybos dokumentuose⁶, UNESCO⁷, OECD⁸, Pasaulio ekonomikos forumo⁹ ataskaitose ir strategijose bei Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“¹⁰. Vadovaujantis šiais dokumentais, Švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytais

¹ Dokumente naudojamas J. Knight (2004) apibrėžimas, atnaujintas Europos Komisijos ekspertų susitikime ir pateikiamas naujaja redakcija: de Wit, H., & Hunter, F. (2017). The Future of Internationalization of Higher Education in Europe. Esantis G. Mihut, Understanding Higher Education Internationalization (p. 25-28). Sense Publishers.

² Pagrindinė kryptis, kuri Universitete buvo akcentuojama, siekiant stiprinti tarptautiškumo veiklas (2009 m. sausio 27 d. Senato nutarimas Nr. S-2009-01-03 „Vilniaus universiteto tarptautinės veiklos stiprinimo planas“).

³ Leask, B. (2009). Using formal and informal curricula to improve interactions between home and international students. Journal of Studies in International Education, Vol. 13, No. 2, 205-221.

⁴ OECD (2018), Dimensions of Global Competence, PISA Handbook. <https://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf>

⁵ Deardorff, D. K. (2006), The Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization at Institutions of Higher Education in the United States, Journal of Studies in International Education 10:241-266

⁶ Europos Komisijos komunikatas „EUROPA2020: Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“. Briuselis, 2010; Europos Komisijos komunikatas „Dėl naujos ES aukštojo mokslo darbotvarkės“. Briuselis, 2017; Council of the European Union. The Rome Declaration. Rome, 2017; Europos Komisijos komunikatas „Jaunimo, švietimo ir kultūros politikos vaidmuo kuriant stipresnę Europą“. Briuselis, 2018.

⁷ Future Competences and the Future of Curriculum: A Global Reference for Curricula Transformation. International Bureau of Education, UNESCO.

⁸ OECD (2017), *OECD Skills Outlook 2017: Skills and Global Value Chains*, OECD Publishing, Paris. <https://dx.doi.org/10.1787/9789264273351-en>

⁹ World Economic Forum (2018). *The Future of Jobs Report*. Insight Report.

¹⁰ 2012 m. gegužės 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas Nr. XI-2015 „Dėl valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“.

Aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo 2019–2020 metų prioritetais¹¹, 2016 m. atlikta tarptautinių studijų Universitete situacijos analize bei strateginį projektą *Magistrantūros studijų programų užsienio kalba vystymas* vykdančios darbo grupės organizuotų *focus* grupių diskusijų išvadomis, buvo parengtos šios Vilniaus universiteto studijų tarptautinimo gairės (toliau – Gairės).

Gairių tikslas – išskirti ir apibrėžti Universitetui aktualias studijų tarptautinimo veiklos kryptis, tam reikiamas prielaidas bei pasiūlyti studijų tarptautiškumo įsivertinimo metodiką (toliau – Metodika), kuria galima būtų vadovautis kuriant ir (ar) tobulinant studijų programas, pritraukiant užsienio šalių studentus, užtikrinant personalo kompetenciją bei tvarią studijų aplinką. Pabrėžtina, jog **tarptautiškumas yra ne tikslas pats savaime, o kokybės gerinimo priemonė, kurios sėkmingas įgyvendinimas lemia ne tik bendros studijų kokybės tobulėjimą**¹², bet ir Universiteto reputacijos tarptautinėje aukštojo mokslo erdvėje augimą. Įgyvendinant studijų tarptautinimo veiklas, vertėtų vadovautis akademinio svetingumo koncepcija, kuri numato, jog skirtingų kultūrinių grupių bendravimas vyksta abipusiu atvirumu, pripažįstant „kitų išskirtinumą kaip neatsiejamą platesnio suvokimo, jog mūsų buvimas yra tarpusavyje priklausomas, o mokymasis – tarpusavyje susijęs“¹³ kontekste.

Studijų tarptautiškumo gairės turėtų tapti integralia Universiteto tarptautiškumo strategijos dalimi, kuri apimtų ne tik studijų, bet ir mokslo, infrastruktūros ir paslaugų, strateginių partnerysčių sritis, o tarptautinė dimensija diegiama visose vykdomose veiklose.

1 pav. Tarptautiškumo Vilniaus universitete schema

Gairėse išskirtos keturios prioritetinės studijų tarptautinimo kryptys, o Metodikoje, kuri yra neatsiejama Gairių dalis, numatyti įsivertinimo kriterijai ir rodikliai, padėsiantys kamieniniams akademiniais padaliniais (toliau – KAP) įsivertinti esamą tarptautiškumo situaciją, atsižvelgiant į įsivertinimo rezultatus suformuoti strateginius studijų tarptautinimo tikslus, pasirengti veiklos planus ir juos įgyvendinti. Studijų tarptautiškumo įsivertinimo rezultatai bus naudojami vykdomų ar ketinamų vykdyti studijų tarptautinimo veiklų planavimui, vertinimui ir jų rėmimui iš Studijų tarptautinimo fondo bei gerųjų patirčių sklaidai. Gairės bus viešinamos lietuvių ir anglų kalbomis Universiteto bendruomenei ir visuomenei.

¹¹ 2019 m. balandžio 5 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas Nr. V-364 „Dėl aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo 2019-2020 metų prioritetų patvirtinimo“.

¹² European Parliament. (2015). Internationalisation of Higher Education. Brussels: Policy Department B: Structural and Cohesion Policies, European Parliament.

¹³ Bennett, J. B. (2003). *Academic Life: Hospitality, Ethics and Spirituality*. Bolton, MA: Anker.

PRIORITETINĖS STUDIJŲ TARPTAUTINIMO KRYPTYS

1. **STUDIJOS, UGDANČIOS GLOBALIAS KOMPETENCIJAS**
2. **TARPTAUTINĖ STUDENTŲ BENDRUOMENĖ**
3. **TARPTAUTINĖ AKADEMINIO PERSONALO BENDRUOMENĖ**
4. **TVARI STUDIJŲ APLINKA**

1. STUDIJOS, UGDANČIOS GLOBALIAS KOMPETENCIJAS

Tikslas – studijų programų konkurencingumo didinimas ir jų turinio tarptautinimas.

Siūlomas įvairus, patrauklus ir atviras tarptautinei bendruomenei Universiteto studijų programų portfelis.

Bendrai ir atskirose studijų kryptių grupėse integruojami specifiniai bendrųjų ir dalykinių kompetencijų blokai, rodantys studijų aktualumą.

Studijų programų turinys atitinka tarptautinius standartus, globalizacijos procesus, šiuolaikines tendencijas, programos ugdo globalias kompetencijas¹⁴, remiamasi tarptautine literatūra, išnaudojamos tarpdiscipliniškumo galimybės.

Studentų tarpkultūrinė kompetencija yra ugdoma viso studijų proceso metu visose studijų pakopose.

Įvairiais formatais įgyvendinamas studijų lankstumas.

Studijose diegiami aktyvūs studijų ir (jsi-)vertinimo metodai, mokymasis grįstas skirtingumo refleksija, sudaromos sąlygos mokymuisi iš skirtingų patirčių daugiakultūrinėje aplinkoje.

Tarptautiniai socialiniai partneriai aktyviai įtraukiami į studijų procesus.

Pažangūs informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) sprendimai integruojami studijų procese skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti, fiziniam nuotoliui mažinti įvairiomis technologijų formomis dalijantis informacija įvairialypėje bendruomenėje ir kuriant bendruomenę be sienų.

Tarptautinė mokslinė ar mokslo populiarinimo veikla, inovatyvių idėjų generavimas, įgyvendinimas ir viešinimas, socialiai atsakingas dalykinių žinių panaudojimas yra integrali studijų proceso dalis.

2. TARPTAUTINĖ STUDENTŲ BENDRUOMENĖ

Tikslas – tarptautinių studentų tikslinio priėmimo didinimas ir jų tinkamas integravimas(is) į Universiteto studijų aplinką.

Vykdoma tikslinė tarptautinė turinio rinkodara, siekiant užtikrinti motyvuotų bei gebančių studijuoti Universitete studentų iš užsienio šalių pritraukimą bei priėmimą.

Išskirtinai gabiems užsienio šalių (ne ES) studentams siūlomos stipendijos studijų kainai ar jos daliai padengti.

Numatomos ir skatinamos įvairios studentų mobilumo galimybės.

¹⁴ Future Competences and the Future of Curriculum: A Global Reference for Curricula Transformation. International Bureau of Education, UNESCO
http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/resources/future_competences_and_the_future_of_curriculum.pdf

Kontaktinis darbas vyksta mišrioje studentų grupėje, iš užsienio atvykę dalinių ar nuolatinių studijų studentai integruojami į bendras grupes, jeigu studijų programa ar dalykas (modulis) yra vykdomi anglų (ar kt. užsienio) kalba.

Tarptautinė dimensija integruojama į studentų mokslinę, visuomeninę ir kultūrinę veiklą bei organizacijas, veikiančias Universitete, sudaromos sąlygos į veiklą įsitraukti užsienio studentams.

Sudaromos sąlygos ir užtikrinamas kalbų mokymasis.

3. TARPTAUTINĖ AKADEMINIO PERSONALO BENDRUOMENĖ

Tikslas – tarptautiškumu pasižyminčios akademinio personalo bendruomenės sukūrimas.

Užsienio šalių dėstytojai, partnerystės dėstytojai iš tarptautinių įmonių, įstaigų ir organizacijų įsilieja į Universiteto akademinę bendruomenę.

Užsienio dėstytojams taikomi tokie patys kvalifikaciniai reikalavimai ir sudaromos veiklos galimybės kaip ir Lietuvos dėstytojams.

Dėstytojai turi puikias pedagogines kompetencijas, yra atviri naujovėms ir nuolat besimokantys, siūlantys naujausiomis žiniomis grįstą turinį, įvairius ir inovatyvius studijų metodus, pasiruošę ir galintys dirbti daugiakultūrinėje aplinkoje.

Dėstytojai aktyviai dalyvauja judumo programose.

Užtikrinamas dėstytojų kompetencijų tobulinimas.

Skaidri dėstytojų atestacijos ir konkursų sistema orientuota į gebėjimą dirbti tarptautinėje aplinkoje.

4. TVARI STUDIJŲ APLINKA

Tikslas – dvikalbės studijų informacinės ir paslaugų aplinkos sukūrimas.

Suteikiamos tinkamos ir vienodos darbo ir studijų, įskaitant fizinę infrastruktūrą, sąlygos visiems Universiteto bendruomenės nariams.

Aktuali ir reikiama informacija skelbiama lietuvių ir anglų (ar kt. užsienio) kalbomis (asmenims su specialiaisiais poreikiais – atitinkamai), ji nuolat atnaujinama, suprantama ir lengvai prieinama.

Akademinis ir neakademinis personalas geba dirbti daugiakultūrinėje aplinkoje ir skiria nuolatinį dėmesį komunikacijai bei paslaugoms atvykstantiems užsienio šalių studentams ir dėstytojams.

Plėtojami ryšiai su tiksliniais socialiniais partneriais ir alumnais Lietuvoje bei užsienyje.